

הכנסת העשירית
מושב שני

פרוטוקול מס' 59
מישיבת ועדה הכספים

יום ב', ח' בשבט התשמ"ב - 1.2.1982, שעה 10.00

נ כ ח ו :

חברי הועדה:

ש. לורין - היו"ר
א. אבטבי
א. אוזן
ע. אמורי
ז. אמיר
י. זייגר
י. זכאי
י. חשאי
י. כהן
מ. כהן-אבידב
א. כץ-עוז
י. כהן-אורגד
א. נחמקין
נ. פדר
א. רון
א. שפירא
ד. חיכון
י. גיל

א. קרסנר - מזכיר הועדה
א. דמביץ - היועץ המשפטי לוועדה
ס. אלחנני - כלכלנית

מוזמנים:

מ. ארנון - מנכ"ל ה"בונדס"
א. פוגל, י. זייצ'יק - האוצר
ש. גלבוע - מנהל מינהל הדלק
ד. הגואל - מנכ"ל משרד האנרגיה והתשתית
(צרפתי)
ש. סלמון - משרד האנרגיה והתשתית
א. רמון
א. אגמון, י. חפץ - חברת "דלק"
א. לחובר, מ. ביתן - חברת "פז"
א. מקוב - חברת "סנוול"

קצרנית:

מ. איזנברג

סדר-היום:

א. צו מס הכנסה } פסוק אגרות מדינת ישראל
ממס על ריבית, התשמ"ב-1982;

715

(ניקול) ב"מ 15.2.82

ב. מחירי הדלק וזמן ההשוואה;

ג. הפיצויים לכפונני סיני.

היו"ר ש. לורין:

אני מתכבד לפתוח את ישיבת הועדה.
הצעה לסדר-היום לחבר-הכנסת דן תיכון.

ד. תיכון:

אני מבקש לקבל פירוט של קרן ההשוואה, שלא
ניתן בישיבה הקודמת.

היו"ר ש. לורין:

אנשי מינהל הדלק יופיעו בישיבה זו, תוכל
להפנות אליהם בקשה זו במישרין.

צו מס הכנסה (פטור אגרות מדינת ישראל ממס על ריבית), התשמ"ב-1982
(מכתבו של שר האוצר מיום ד' בשבט התשמ"ב - 28.1.82)

היו"ר ש. לורין:

הסעיף הראשון בסדר-היום של ישיבה זו:
צו מס הכנסה (פטור אגרות מדינת ישראל ממס

על ריבית), התשמ"ב-1982.

נשמע דברי הסבר מפי מנכ"ל ה"בונדס", מר ארנון.

מ. ארנון:

כידוע לחברי הועדה בסוף שנת 1980 הוצאה סדה
מיוחדת של אגרות בונדס שיועדה לקרנות פנסיה.
ההנפקה בסך 50 מליון דולר היתה מורכבת מאגרות חוב בערך נקוב של 25,000 דולר
לפחות, אשר מועד פרעון כעבור 12 שנה מהיום הראשון לחודש בו הוצאו, עם
אופציה לפדיון מוקדם החל מחום השנה השלישית. אגרות החוב נוצאות ריבית 7.5%
לפחות בתוספת 50% מההפרש בין ה-7.5% לריבית ה"פריים".

בחודש האחרון הואץ קצב מכירת אגרות אלו
והסדרה נמכרה כמעט כולה. על-מנת שלא להפסיק את זרם המכירות מוצע להוציא
מייד סדרה נוספת בסך 50 מליון דולר, וזה במתכונתה לקודמת.

אנו מבקשים אישור הועדה למתן פטור ממס על
ההכנסה מריבית המשתלמת על אגרות ה"בונדס" הללו.

ד. תיכון:

בשבוע שעבר נודמן לי להכיר נושא ה"בונדס".
היתה כאן משלחת גדולה מארצות-הברית וראיתי

אין מגייסים 10 מליון דולר.

אני הייתי מציע שנקיים דיון על השאלה, האם
עדיין כדאי למדינת ישראל לגייס הון על-ידי הבונדס, כמה בונדס פודים בארץ
והאם עדיין קיים היתרון שהיה למפעל הבונדס בשנים הראשונות לאחר הקמתו.

היו"ר ש. לורין:

מר ארנון יוכל להמציא את החמר והנתונים שאתה
מבקש.

מ. ארנון:

הכתובת המרכזית הם אנשי ניו-יורק אבל אני
יכול לדאוג שהחמר יגיע.

היו"ר ש. לורין:
חבר-הכנסת תיכון, אם לאחר שתקבל את החמר ותעייין בו תחשוב שיש מקום לדיון כללי, נקיים

דיון זה.
אני מעמיד להצבעה צו מס הכנסה (פטור אגרות מדינת ישראל ממס על ריבית), התשמ"ב-1982.

ה צ ב ע ה

צו מס הכנסה (פטור אגרות מדינת ישראל ממס על ריבית), התשמ"ב-1982 - א ו ר

אחרי-כן - מחירי הדלק וקרן התשואה - סודי - מא

(לפני כן סודי - מא)

הפיצויים למפוני סיניהיו"ר ש. לוריאן:

אנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום:

הפיצויים למפוני סיני.

היתה הצעה לבחור בוועדה משנה לנושא זה, כי במליאת הועדה קשה להכנס לכל הפרטים ולנסות לנהל מו"מ עם המתיישבים על כל הסקטורים שלהם. אני שמעתי ממרכז סיעת המערך בוועדה, באופן בלתי רשמי, שסיעת המערך מתנגדת.

י. כהן-אורגד:

אני רוצה לומר לחברי המערך: במקרה זה הליכה לוועדה משותפת איננה מחייבת אף אחד מבחינת הסיכומים שיתגבשו בוועדה. אמרתי לאחד החברים: לא מפריע לי שתשב בוועדה ובמליאה תצביע ההפך. חשוב לי שמחר כאשר נשב מול מר סלע משדות, נשב מול בחוקר מוסרי של כל הוועדה. והמסקנות שיתקבלו בוועדה, צריך לעגן אותן בחוק, ולו בגלל ה-5% מהמתיישבים שרוצים לסחוט יותר ובגלל ה-90% שרוצים שנכפה עליהם את הדברים בחוק. לכן אני מציע שנקים ועדה משותפת של כל הסיעות.

א. אוזן:

אני רוצה להצטרף לפנייה של חבר-הכנסת כהן-אורגד. כל אחד מאתנו יודע מהו גודל האחריות המוטלת עלינו בעניין זה. כל אחד התבטא בסגנון שלו, ואני חושב שלא חשכתי שבטי מהממשלה. אף על פי כן, אנו עומדים במצב מאד לא נוח. ולמרות שקראתי בעתון מה החליטה סיעת המערך, אני פונה אל חברי המערך: אנא מכם, בואו נשב יחד על מדוכה זו.

א. רון:

עכשו זו החלטת הכנסת, לא רק החלטת המערך.

י. כהן-אורגד:

אנו סיכמנו שיחוקק חוק.

א. אוזן:

אני פונה לסיעת המערך להצטרף לוועדה ולהיות שותפים להכרעה. כולנו יחד נוכל לתקן מה

שהממשלה עשתה גרוע.

א. נחמקין:

מליאת הכנסת החליטה שנושא הפיצויים יעוגן בחוק. האם ועדת הכספים תהיה הועדה שתציע מה יעוגן

בחוק?

י. כהן-אורגד:

זו ההצעה שלנו.

י. חשאי:

אתה יכול להחליט על גובה הפיצויים?

א. נחמקין:

אני הבינתי שכאשר הכנסת מחליטה שהנושא יעוגן בחוק, הממשלה היא שצריכה להגיש הצעת חוק.

ע. אמוראי:

דעתנו לא היתה נוחה מלכתחילה מהדרך שנקט יושב ראש הועדה, שהביא את הנושא לדיון בוועדה.

יש נוהל ונהג בכנסת. אנחנו נדרשנו בזמנו על-ידי הממשלה, בעקבות מתן המקדמות למפונים, לדיון בוועדת הכספים. הקימונו ועדת משנה והועדה הגישה מסקנותיה. העובדה שהממשלה ניהלה מו"מ עם המתיישבים במשך קרוב לשלוש שנים על-ידי 14 אינסטנציות וחינכה אותם שכל שהם דוחים את ההכרעה ומסרבים לקבלה, שולחים להם מישהו אחר והמחיר עולה, זו אשמת הממשלה. ולוועדת הכספים, על כל חלקיה, אין בזה יד ורגל. להפך, אנו עשינו כל אשר ביכולתה של הועדה, כדי שזה לא יקרה. אני רוצה לציין את העבודה המסורה שעשו חברי הכנסת אבטבי והדר ופלומין, ואפילו אני הקטן תרמתי משהו, בגיבוש מסקנות הועדה. אבל הממשלה לא שעתה לנו ולא קבלה מסקנות אלו. והיא הלכה מדחי אל דחי והגיע אל תאריך היעד כאשר גבה אל הקיר.

ע. אמוראי

ועדת הכספים איננה ועדה למו"מ. תפקידה, כאשר

תובא לפניו הצעת חוק, לדון בה ולאשר או שלא לאשר את ההקצבה התקציבית לפיצויים. מליאת הכנסת נדרשה לשאלה והחליטה שצריך להיות חוק, כאשר היא מגיבה בזה על מדיניות הממשלה ומעשיה, קרי - היא תובעת מהממשלה להגיש הצעת חוק. בשלב מאוחר זה, כאשר כל הנתונים והידע מצויים בידי הממשלה, היא שניהלה את המו"מ, היא שמכירה את הדברים, היא שאחראית לנושא, הממשלה צריכה להגיש הצעת חוק. ואנו, קרוב לוודאי, נהיה הועדה שאליה תעביר מליאת הכנסת את הצעת החוק, וברצותנו נקבל, ברצותנו, נתקן, ברצותנו נדחה, אבל לא תחת הממשלה אנחנו.

לכן אני חושב שכל הפרוצדורה הזאת אינה נכונה. יש מדרש האומר: "מי שביטל בקדירה יאכל בתבטיל".

מה אתה מציע?

א. שפירא:

ע. אמוראי: אין לנו מה לעשות בטלב זה, ואל לנו לתחוב את אפנו בענין. זה תפקידה של הממשלה. זו איננה הדרך הפרלמנטרית הנכונה, זה איננו נוהג טוב, ואין שעתנו פנויה לזה. אנו רק נסבך את הענינים. אני מזהיר את הועדה: כניסתנו לענין תביא לכך שהענין יימשך ואנו נהיה אחראים. לכן מי שאחראי בדרך הטבע ועל-פי תפקידו, מי שנטל עליו אחריות ונשא בה עד עכשו, צריך להמשיך. אני מזהיר כל חבר מחברי הועדה: מי שיכנס לזה, לא יינקה. אפילו היינו רוצים להכנס לענין, בטלב מאוחר כזה הדבר לא יעלה בידינו.

מי צריך לעשות זאת?

א. אוזן:

ע. אמוראי: מי שנחון בזה, צריך להמשיך. באופן אישי אני אצביע בעד כל הצעה שתציע פיצוי הוגן על-פי המגיע. ואני לא אתמוך בהצעה החורגת מכך. אני חושב שזה יהיה מעשי הכי בלתי-אחראי שלנו אם חודש וחצי לפני המועד הקובע, חודש לפני שצריך לסיים את הענין עם החושבים, ניכנס לעובי הקורה. ואין לי אלא לומר לממשלה - - -

המתחיל במצווה אומרים לו גמור.

א. שפירא:

ע. אמוראי: הצרה היא שזו איננה מצווה. אני פונה אל חברי מכל חלקי הבית: התחת הממשלה אתם? אל תקחו על עצמכם מה שאינכם מסוגלים לעשות. ראו, הזהרנוכם. אתם רק תסתבכו ותסבכו את הממשלה. אני פונה אליכם בכל לשון של בקשה: חודש לפני המועד הקובע, אם תיכנסו לענין, או שתעבדו במקביל לממשלה ובסופו של דבר תעשו צחוק מהועדה, או שתשמשו אינסטנציה סאליה יבואו והמחיר יעלה, והועדה תהיה זו שתתיישר על-פי שדות לכולם, תשלמו לדי-זהב ולאופירה על-פי שדות.

הנאום הראשון שלי בכנסת היה על תשלובת ערד, ואמרתי שהיא תעלה 15 מליון דולר ועל-כך הדיחו אותי לתשופה מסוימת מסייעת המערך. הלוואי והייתי צודק, כי אז המשק היה חוסך הרבה מליונים. זה עלה הרבה יותר. בטלב שאמרתי את הדברים אפשר היה לגמור את הענין בהרבה פחות.

אני מודיע לכם: אין לכם שום סיכוי, לוח-הזמנים הוא כזה שאין שום סיכוי, רק תבעירו אט יותר גדולה. אני מציע להחזיר את הענין לממשלה. אנו לרשותה, תביא הצעה, נדחה כל דבר - אפילו דיון בתקציב - ונקיים דיון בהצעה, ואפילו דיון מזורז.

אתה צריך להגיד שאנו איננו מתנגדים לחוק.

א. נחמקין:

בודאי שאיננו מתנגדים. אבל הממשלה היא שצריכה

ע. אמוראי:

להגיש הצעת החוק. חבר-הכנסת לורינץ, אתה יהודי חכם, תחסוך למדינת ישראל את ההתערבות שלנו, אנו כמו נחטט בפצע. אפילו אם היינו חכמים יבחכמים, מאוחר מדי שנוסיע, רק נזהם את הפצע. נחכה עד שהממשלה תביא הצעת חוק. ואני מבטיח שאנו כאופוזיציה לא נערים קסיים פרוצדורליים, נתפנה לדון בהצעת החוק יום ולילה.

אם אתם אינכם שועים לפנייתנו - ואני פניתי אליכם ברוח טובה - אנו, חברי סיעת המערך, היות והדבר איננו בסמכות הועדה, אנו איננו מתנדבים. תעשו זאת בלעד ינו.

י. זינגר: ואם תהיה פנייה של הממשלה?

ע. אמוראי: הערכה שלנו היא, שאיננו מסוגלים לטפל בזה. אנו רק נסבך את הדברים. תשאירו זאת למי שהתחיל וכאשר תובא לפנינו הצעת חוק, נחווה דעתנו.

היו"ר ש. לורינץ: אני רוצה להעיר מספר הערות לגבי העובדות. חבר-הכנסת נחמקין, בהחלטת הכנסת נאמר שהכנסת תחוקק חוק. לא נאמר מי יזום חקיקת החוק. הכנסת יכולה לחוקק חוק כאשר היזמה באה אם מטעם הממשלה ואם מטעם חבר כנסת בודד או קבוצה של חברי הכנסת המגיישים הצעת חוק פרטית.

ברור שועדת הכספים איננה יכולה להגיש הצעת חוק. התקנון קובע בענין זה דברים ברורים. מעולם ועדה מועדות הכנסת לא הביאה הצעת חוק אלא בענינים הנוגעים לכנסת.

י. זכאי: אולי תשכיל אותנו ותאמר מה פירושה של ההחלטה שקבלה הכנסת?

היו"ר ש. לורינץ: שחברי הכנסת כולם - כולל שרי הממשלה - צריכים להגיש עצמם מחוייבים לקיים החלטת הכנסת לחוקק חוק. חקיקת יכולה להעשות אם על-ידי הצעת חוק של הממשלה ואם על-ידי הגשת הצעת חוק פרטית של חבר הכנסת או קבוצת חברי הכנסת.

א. נחמקין: מה יכול לקרות בפועל אם אף אחד מחברי הכנסת לא יזום הצעת חוק והממשלה לא תיזום הצעת חוק? אילו היה מדובר בענין אחר, לא היה עובר חוק. אבל במקרה זה ביום מסויים הממשלה אחראית שהאנשים יתפנו. שאלתי היא, האם הממשלה יכולה לברוח מהחלטת הכנסת ולא לשמש אותה, או שהיא חייבת להגיש הצעת חוק?

היו"ר ש. לורינץ: על השאלה הראשונה עניתי. על השאלה השנייה אולי ישיב היועץ המשפטי לוועדה, מר דמביץ. אני רואה את המצב כך, שחברי הכנסת, כולל שרי הממשלה, יכבדו החלטת הכנסת והצעת החוק תוגש; או שתוגש על-ידי הממשלה - ואני מנחש שהצעת חוק שתוגש על-ידי הממשלה תהיה תרגום מילולי של פסיקתו של השר ארליך, כי הממשלה לא תשנה החלטתה - -

י. כהן: מדוע אתה אומר זאת? אני חושב שהיית צריך לומר זאת בסוף.

היו"ר ש. לורינץ: אינני רוצה בויכוח בלי גבול על ענינים פרוצדורליים. אם תבוא הצעת חוק של הממשלה, היא תהיה תרגום מילולי של פסיקת השר ארליך. או שתוגש הצעת חוק ביזמת חברי הכנסת - -

נ. פדר: האם הממשלה ויתרה על הגשת הצעת חוק?

היו"ר ש. לורינץ: אינני יודע. אינני חייב להתחשב בכך. מותר לחבר הכנסת או לקבוצה של חברי הכנסת ליזום הצעת חוק.

מותר לחבר הכנסת או לקבוצת חברי הכנסת ליזום כל יזמה שהיא. הפעם נקטנו יזמה ואני מתברך בכך, והעובדה היא שגם בכנסת הקודמת לא היתה פנייה של הממשלה, אלא אנו יזמנו את הדיון בנושא, ואני חושב שטוב עשינו בשני המקרים. בעצם העלאת הנושא לדיון בוועדה והחדרתו לתודעת הצבור, הבאנו לכך שמשו התעורר ולחיוב. על כל פנים זו הערכתי.

אני מציע שהיזמה שנקטנו בה, נמשיך בה. זה "יתבשל" בוועדת הכספים, אבל הצעת החוק תוגש על-ידי חברי הוועדה. יכול להיות שזה לא יהיה, אז הצעת החוק תוגש על-ידי קבוצה של חברי הכנסת וכל מי שירצה להצטרף יוכל להצטרף.

אני מכבד את ההערכות של חבר-הכנסת אמוראי. אבל יש לי הערכות משלי, ואינני יודע מי יצדק בהערכותיו. אבל אני מעריך שהצעת חוק שתוגש ביזמתם של חברי הכנסת חביא רווח רב למשלם המסים ולמדינת ישראל לעומת הצעה שתהיה חרגום פסיקתו של השר ארליך.

ע. אמוראי:
אם קבוצת חברי הכנסת ולא ועדת משנה רשמית של ועדת הכספים רוצה להגיש הצעת חוק, מי אנו שנמנע מהם?

י. כהן-אורגד: על כן פניתי אליכם.

ע. אמוראי: פנייתך היתה לגבי ועדת משנה.

היו"ר ש. לורין: אם הכוונה היתה לקבוצה של חברי הכנסת, לא היו מביאים את ההצעה לוועדת הכספים. כאן הכוונה לקבל גושפנקא של ועדת הכספים. ואנו רוצים להחליט על הקמת ועדת משנה בהסתתפות כל הסיעות - כפי שאמרו חברי הכנסת כהן-אורגד ואוזן - על-מנת שתהיה לה סמכות מוסרית גדולה יותר. אבל זו זכותו של כל חבר, אם אינו רוצה להצטרף לוועדה, לא יצטרף.

א. רון: למעשה אנו נמצאים לאחר שוועדת משנה של ועדת הכספים טיפלה בנושא ואפילו סיכמה ומליאת הוועדה קבלה סיכומיה. השאלה היא, האם הקמת ועדת משנה חדשה אין בה ערעור על מסקנות ועדת המשנה של חבר-הכנסת אבטבי שאושרו על-ידי מליאת הוועדה?

היו"ר ש. לורין: עקרונית אתה צודק, אבל מבחינה מעשית בוועדת המשנה בראשותו של חבר-הכנסת אבטבי לא סיכמנו כל ההיבטים ולא לגבי כל הסקטורים; נוסף לכך נתחדשו דברים והעובדה היא שאנו עומדים 56 יום לפני היום הקובע. לכן יכול להיות שוועדת המשנה תקבע מה שקבעה ועדת המשנה הקודמת ויכול להיות שתשנה מיהו.

י. כהן: לגבי יזמה של חברי הכנסת, מקובל בכנסת שכל חבר הכנסת וכל קבוצה של חברי הכנסת יכולים להגיש הצעת חוק. היה תקדים כזה בענין חוק לעידוד השקעות הון בחקלאות. קבוצה של חברי הכנסת הגישה הצעת חוק. לכן גם במקרה זה יכולה להיות יזמה של קבוצה של חברי הכנסת, מה עוד שסוד גלוי הוא, שאנו רוצים להביא לשנוי החלטת הממשלה. אנו, חברי הקואליציה, איננו מחבישים לומר זאת. לכן איננו יכולים לחכות עד שהממשלה תיזום הצעת חוק, אלא אנו צריכים להיות היוזמים. כאשר נתבקשתי להביא הצעת החלטה של הנהלת הקואליציה, שוועדת הכספים תעשה מאמץ להגיש לסיכום חיובי עם המתירשים, אמרתי שאינני מסכים. ואז הסכימו לשנות את ההצעה, ולא התייחסנו לא להחלטת הממשלה ולא להסכמת המתיריים.

אם אתם חושבים שיש עניין רציני וחמור שעלולות להיות לו השלכות מרחיקות לכת, חיוני להגיע לקונסנסוס על מנת להשיג את המטרה, והמטרה היא - לשנות החלטת הממשלה, שהחלטתה היא הוגן על פי רצון ועדת הכספים, כפי שנחנה לכך ביטוי, ויתקבל על-ידי המתייחסים אה לא בהסכמה לפחות בהבנה.

היו"ר ש. לורינץ: אני מציע להקים ועדה של 13 חברים. מטעם הליכוד יהיו החברים מלמד, כהן-אורגד, זייגר, יגאל כהן, שפירא - 6 חברים, ואני אעמוד בראש הוועדה. כבר הייתה פנייה למעורר שימנו 6 חברים לוועדה. אני מבין שהתשובה - - -

ע. אמוראי: שלילית.

י. כהן-אורגד: אני מציע שנחליט על הקמת ועדה של 13 חברים, והיה אם במעורר תהיה מחויבה שניה - - -

ע. אמוראי: אנו מתנגדים שתהיה ועדה משנה של ועדת הכספים.

היו"ר ש. לורינץ: תחילה אעמיד להצבעה את ההצעה להקים ועדת משנה של ועדת הכספים.

ה צ ב ע ה

ב-11 קולות נגד 10 נתקבלה ההצעה להקים ועדת משנה

היו"ר ש. לורינץ: עתה אני מעמיד להצבעה את ההצעה להקים ועדת משנה בת 13 חברים. מי שלא ירצה להשתתף לא ישתתף.

ה צ ב ע ה

ב-11 קולות נגד 10 נתקבלה ההצעה להקים ועדת משנה בת 13 חברים

היו"ר ש. לורינץ: החלטנו על הקמת ועדה של 13 חברים. נקבתי בשמותיהם של 7 חברים. אם סיעת המערך תרצה להצטרף לוועדה, זה עניינה.

הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 13.05